

namque vnum delictum: sed p omnibz vnum. cu ipsi non offendantur ex tali ductione. sed magis republica que est vna offendit ab vno ducente contra numerum. Eadem ratione si statutum diceret. q nemo possit habere ad conuinium vltra decem personas sub certa pena. Lerte si habuit. xxx. vel. xl. vnum delictum est p omnibus vt dictum est.

Iusta hoc quero de questione qua dicit Bar. se vidisse de facto pils. Dicebat statutum. Ad nuptias no possunt inuitari vltra. xij. dominas. Ad do quidaz dicebat vxorem ipse z filius suus. vtz possunt inuitari. xxij. domine tanq sunt due nuptie. an. xij. tñi. Respond. q licet duo sint matrimonia. z ex isto respectu possunt dici due nuptie. tamen quia hoc fit vna simul quo ad solennitate. vnice nuptie dicuntur. vt. l. patris z filij. ff. de vul. z pub. hoc Bart. Sed hoc Ang. non admittit. qz dicit. l. nihil facit ad hoc. nam ibi testamentum filij sine paterno esse non potest. Et ideo dependet testamentum filij a paterno. Et ideo dicitur esse vnum. sed nuptie patris z filij: non sunt dependentes vel inseparabiles. Et ideo forte vnum esset dicendum.

Vtrum autem ludus qui inuitit in industrie vt ludus scachoz. baliste. pile. z hmoi sit licitus. Ita q lucrans ex his ludis non teneat ad restitutione Respond. fm docto. q hmoi ludi non sunt phibiti de se: vt est tex. in. l. penul. z vl. ff. de alea. vbi coctissus videt omnis ludus qui fit gratia virtutis erpientie. Et dicunt quidaz vt recitat Panonni. vbi s. q in hoc casu id qd vincit non subiacet restitutioni. cum non submittant se homines fortune. Immo bonum exinde puenit: cum exerceant se ingenio non tñ debet ludi magna quantitas. Et Panonimitanus dicit. q non debet quis se exerce principaliter ppter lucrum. Alis credit q idem esset dicendum. sicut dictum est supra de ludo fortune.

An autem liceat clericis ludere ad scachos causa recreationis. Glo. in auten. interdicimus. l. de epil. z de. dicit q sic. Sed Ja. z Pe. vt recitat Ly. ibi tenent contrarium: quia ratio phibitionis fuit vacatio a diuinis officijs: que magis ptingit p ludum scachoz qz per ludum fortune. Et si fm p. dictos doct. ludus scachoz est phibitus clericis: multo fortius est phibitus religiosis. quia p Hiero. de conf. di. v. in. c. nunq. dicit religiosis. Nunqz de manu tua vel oculis tuis liber psalterij discendar zc. Et hoc opinio tanq honestior videtur tenenda psertim in religiosis. z ne def ei materia relaxationis.

Maleficiatus. De hoc dictum est s. Impedimentu. xv. Et an maleficium possit tolli p aliud vide ibi. Et si querat qualiter demones possint verare homines: q no possint adinuicē hie copulam. Rñ. De. de palud. in. iij. q hoc potest fieri multiplici Primo ex hoc. q demon est spūs habens p̄tatem

sup creaturam corporealem: ad motum localem phibendum vel faciendū. vnde potest corpora impedire: ne sibi mutuo appropinquent directe vel indirecte: se interponendo inter eos corpe assumpto. Secundo potest inflamare ad factum illum: vel refrigerare ab actu illo. adhibendo occulte virtutes: quas optime nouit ad hoc validas. Tertio turbando imaginatiuam. fantasiam. z extimatiuam que reddat mulierem exosam. Quarto. phibendo directe rigorem membrū: sicut z motum localem cuiuscūqz organi. Quinto. phibēdo missionem spirituum ad membra in quibus est virtus motiua. quasi intercludendo vias seminis. ne ad yasa generationis descendat. vel ne ab eis recedat: vel ne excidatur. vel ne emittatur. Idem Archi. floren.

Matrimonium primo

Matrimonium quid sit. Rñ. est viri z mulieris coniunctio in diuina vite phuetudinem retinens. Dicitur coniunctio. i. animoz z matrimonialis. Individuaz zc. Intelligit fm vñ. de matrimonio summato p copulam carnalem. quia ante possunt separari vt dictum est s. Impedimentum primo. Itē intelligit de matrimonio fidei: qz m̄rimoniu infidelium potest separari: vt dictū est s. Impedimentum. ix.

An autem papa possit dissoluerē m̄rimoniu summatum per copulaz inter fideles. vide infra Papa.

Vnde dicit m̄rimoniu. Rñ. fm Ray. dicit qsi matris muniū. i. officiu. qz dat mulieribz esse m̄res. z iō magis denotat a m̄re qz a p̄e. qm in eo plus apparet m̄ris officiu qz patris.

Vtz m̄rimoniu sit sacm. Rñ. fm Tho. in iij. Sacramentū imponat remediū p̄ p̄ctū p sensibilia signa. z cum hoc inueniat in m̄rimonio. inf sacra p̄ntat. Et forma hui? sacri sunt vba. seu signa. qb̄ p̄sentus m̄rimonialis exprimit.

Quā m̄rimoniu fuit institutū. Rñ. fm Tho. Matrimoniu fm q ordinat ad peccatoz p̄lis q erat necessaria etiā peccato nō exiit: institutum fuit añ p̄ctū. Vide h. fm q m̄rimoniu p̄bet remediū p̄ vuln? peccati. sic institutū fuit post p̄ctū tpe legis nature. fm autē determinatōz p̄sonaz institutōz habuit in lege moysi.

Que sunt cause institutōis m̄rimonij. Rñ. fm Ray. due sunt p̄ncipales. s. susceptio sobolis educande ad cultū dei. Ben. j. Crescite zc. Et vitatio fornicationis: p̄me Lōi. vij. Secundarie vō multe sunt. vt qnqz pacis reformatio. pulcritudo vxoris. diuitie z hmoi.

Unquē tenet m̄rimoniu non factū causa p̄lis h. p̄p̄ secundarias cās nūc dictas. puta. p̄p̄ pulcritudinem diuitias z hmoi. Rñ. fm Ray. sic. Sufficit enī q p̄bere intendunt. z p̄sentunt p̄ vba de p̄nti. xxxij. q. ij. solet. Deut. xxj. Si videris mulierem pulcrā zc.

An autē talis p̄bens p̄ncipaliter p̄pter p̄dictas causas. puta. pulcritudinem. diuitias z hmoi peccat ij

*Populatio maior fuit
exteriorior. z a rōgā
morā fit ad augmē
z dicitur q̄d dicitur i phz
ut q̄d s̄ q̄d q̄d nūc rō
rōdū dicitur q̄d dicitur i
nūc vñ dicitur q̄d dicitur i
q̄d dicitur q̄d dicitur i
q̄d dicitur q̄d dicitur i
q̄d dicitur q̄d dicitur i*

Matrimonium. 1.

et mortaliter. Quidam dicunt qd sic sicut si quis principaliter baptizaret. ppter sanitatem. vel questum faciendum: nō curans de gratia baptismali non esset hoc sine ptemptu r iniuria r irreuerentia: r ab usu sacramenti. Sed Archi. floren. dicit. qd ista sententia est multū dura r multos inuolueret. r videt esse illud qd habet. iij. Regū. j. c. vbi dauid. Abisac lunamitē duxit in vxorem vt soluz calefaceret eum. r nō spe plis. nec timore fornicationis. qd nō cognouit eaz. nec tñ peccauit. Addit tñ Archi. floi. qd dato qd pberē ppter voluptatem principaliter esset pccatū mortale: non tñ cognoscere ppter voluptatē esset mortale. dūmodo nō esset factus cum alia. qd nō est ita damnabilis abusus rei pmissus: sicut rei sacre: sicut bibens cum cypho pmissi. ppter voluptatem nō est in se nisi veniale: h nō. ppter hoc sequit qd portans calicem ad tabernam ad bibendū. ppter voluptatē qn peccet mortaliter. Et hoc ppter abusum rei sacre. Qui autem pbit matrimoniu p verba de pñti. ppter finem in debitum abunit re sacra: qd essentia sacramenti ibi pñtit. Sed qd cognoscit vxorem suam sine in debito abunit re nō sacra. i. muliere. qd essentia sacramēti transijt. vnde nō adeo peccat. Et est ar. qd si iudex pena pecuniaria punit malefactores: dum tñ esset als puniturus. licet querat pecuniaz nihil cogitans de actu r de iusticia: dum tñ non sit facturus iniuste: non est nisi veniale. Nam si pcepneret expisse vel explicite pecuniam. nō esset excusatus a mortali. Et nota hoc p istis dominis spalibz qd puniunt pecunialiter delicta suorū subditoz. nam si hoc faciunt principaliter. ppter cupiditatem. als non facturi nec punituri per predicta peccat mortaliter.

¶ An autē pstrahens matrimoniu in peccato mortali peccet mortaliter. Rñ. De. de pal. in. iij. dicit qd sic. dato etiaz qd esset pñt. r sic fm eum reqñt vltra pñtē etiam pñtē. Alijs tñ videt pñt. qd est pmissus.

¶ Que sunt bona matrimonij. Rñ. sunt pncipaliter tria. i. fides. ples r sacramentum. In fide attendit ne cum alio vel alia pmissat. In ple. vt omanter suscipiat: r religiose educet. In sacramēto: vt matrimoniu nō seperet. Et pñtē tria adeo sunt substantia pugio qd pñtio p aliqd istoz appolita viciat pccum matrimonij. extra de pñ. ap. po. c. fi. r ibi Panoz. ponit regulam in materia matrimonij. qd ois pñtio appolita p substantiā matrimonij viciat matrimoniu r nō viciat. Et ponit exemplum de eo qd accidit in facto. Quidaz hñs suspicionem de incōtinentia futura mulieris pñt seculi cum pñtione. qd si pmitteret adulteriū liceret sibi recedere a matrimonio r aliaz ducere. Certe non est ibi matrimoniu.

¶ Vtrum intentio non suandi fidem viciet matrimoniu. Rñ. fm Suli. si aliquis pstrahit matrimoniu: non habens ppositū suandi fidem h adulterandi. nihilominus tenet matrimonium. dum tamen hoc nō deducit in pactum. Si autem deducit in pactum vt qd liceat adulterari. vel qd pro-

stituat vxorem. non contrahitur matrimonium. c. fi. de condi. appo. Sed de hoc dicit. j.

¶ Vtrum intentio non exigendi debitum viciet matrimoniu. Rñ. Panomitanus in ca. cōmissum. extra eo. qd non. dummodo hoc ppositum non deducit in pactum expressum. Et sic intellige. d. c. fi. Et ex hoc innit qd inter beatam virginem r ioseph fuit vx matrimonium. licet beatavirgo animo in copulam non consenserit. Et hoc facit ad questionem quotidianaz. Nam multi habentes filios ex concubinis: r amore plis legitimande inducunt in articulo mortis cum omnino desperent de salute r de morte sint securi ad cōtrahendum cum illis matrimoniu. nunqd inter eos sit vx matrimoniu cum non videat pñtē in copulaz. Et certe per predicta videt dicendum qd sic.

¶ Vtrum intentio non habendi plem excludat matrimoniu. Rñ. fm De. firma intentio plem euitandi excludit mrimoniū. Dico maxime si deducit in pactum. h tamen intentio nō educandi plem non excludit.

¶ Que est differentia inter matrimoniu legitimum r ratum. Rñ. fm Ray. matrimoniu legitimum r non ratum est. quod legali tñ institutio ne vel pncipie morbo inter infideles contrahitur quod ideo dicit non ratum. quia sine fide tñ. Ratum vō r non legitimum est: quod inter fideles r legitimas personas: h sine legitima solemnitate cōtrahit. Quod daz vō est legitimum r ratū: qd inter fideles r legitimas personas r cū legitima solemnitate pstrabit.

¶ Vtrum pccbitus sit de integritate matrimonij. Rñ. fm Ri. in. iij. qd matrimoniu dupliciter potest pñderari. Aut qñtuz ad eius pfectōz pncipiam: que est pfectio essentialis. Et sic carnalis copula: non est de eius integritate. quia sine ea est mrimoniū ratum. Aut qñtuz ad eius pfectōz scdaz qd est pfectio aliq mō accidental. Et sic copula carnalis est de eius integritate: p illaz eni effiat matrimonium consummatū. Sicut dicit qd puer per eius deductōz ad quantitatem pfectam. effi cū vir psummatuz qui tñ puer existens totam bz suam pfectionem in esse pncipio: que respicit bonis essentialiam.

¶ An autē appellatōe viri r vxoris veniant sponsi qd solum pñtunt matrimoniu per verba de pñti absqz carnali copula. Rñ. Panomitanus in ca. ex publico. de pñtione pñg. p. ter. illū dicit. qd appellatōe viri r vxoris intelligit de his qd matrimoniu psummauerūt: non autē de his qui solū pñtunt per verba de pñti. Quod facit ad. q. in qua als in ciuitate senaz dicit se pñtuisse. Statuto illi? ciuitatis cauet. qd vxore decedente sine filijs maritus lucret dimidiam ptem dotis.

¶ Contigit iuuenem pñtisse matrimoniu pverba de pñti cum qdam puella r matrimonio non psummato puella decessit: querebat. vtz sponsus deberet lucrari dimidiam dotis. Aduln dixerunt qd sic fundantes se. qd matrimoniu dicit. r pñges

appellatū interueniente con
pncipaliter factū matrimoniu. r
cat. Item nō possunt tales
etiam ioga vocari. Dicitur
multi spondeas ea que p
nō nō possit de pñtione. Et
pellat spona. Sed in pñtione
ret. et publico. nō cum appo
pugnam qñs intelligat de
Et de his qd mrimoniū pñtunt
moniu dicit magis firmū. Et
vbi spona sine ea pñtū dūm
negare verba in pñtione sig
nos. anti. de iure naturali. Et
quendi nisi si spona sit cog
spona. p. hoc. in. d. c. et
sponata. Ad hoc etiam fa
punit ea debemus cā leg
lites restringere r ampliare
theocicam doct. in. l. non de
causa dolendi tale lucrū fa
alia qd ppter nūmū lūm pñtū
ducentū vxorem ad domū
pñtū r adueta ad domū v
sare dī pñtōe statim. Nam
affecum pñgalem. statutu
ter vxorē pñtunt. vnde bene
dicit sub vbi statim spon
de pñt. Et sic intelligem. l.
de. Dnum tñ temp. notab
appellatōe mariti r vxoris
p verba de futuro vt in qu
sine. l. de bo. q. si. h. Bar. ar
terminis questionis. pñtū
modo matrimoniu fuerit c
pñtū: etiam si cum ea nec
hoc. d. l. nō. pñtū videt ten
sine. l. de bo. q. si. h. Bar. ar
r de copio videt rationabili
vō. actū videt tenere opinio
tū. statim est ferre. r. bo
pñtū qd tenet maritus in v
r de copio videt rationabili
Et qd pñtū dicitur in a
dicit. Aduln mtrata nō ac
ad successorem patris. Qui
lis malis r filia desponi
Quert nunqd ista debeat
tena. Rñ. Panoz. sup. vō
nō. et ego agit de odio. ap
vōnt spona. Secus si agi
ueter. an. d. l. nō sine. r v
no. si si vxor. pñtū tenet
pñtū. r. De.
Quert de alia qd ne no
nis desponit qd pñtū mri
pñtū patris incurrat certa
pñtū. pñtū ad penaz.
pñtū. videt ne peccat. S

Matrimonium. iij.

z hoc in animam suam iuro. Et versa vice puella respondebit. pmitto tibi nomine domini tui recipienti. z sibi p te. q ego ducam ipsum in viz: nisi steterit per ipsum. z hoc iuro. In matrimonio de presenti dicit. talis dominus meus mandat tibi. q ipse per me: siue mediante me: z tibi nuncian- te accipit te: z sentit in te tanq in vxorem suaz. z econuerso rñ debet puella. z ego te mediate: domi- num tuum recipio in viz meum. cum ipse te me- diante me in suam recipiat. z in cum sentio tan- q in dñm z maritum.

Matrimonium tercio.

Quò p̄trabit. Et querit primo. vtrum per p̄sentium cōtrahat matrimonium. Respon. q ad p̄hendū m̄rimonium requiritur mutua p̄sentia. Ex quo em̄ vir p̄sentit p verba de p̄sentia in mulierem z econuerso seu alia equipollentia ver- bis: statim est matrimonium.

Sz vtrum verba ipsa sint necessaria. Rñ. Pa- nor. in. c. tue fraternitatis. extra eo. q solo p̄sentia legitimo p̄trabit matrimonium. Sed verba requirunt quo ad p̄bationem. Et intellige vel alia signa equipollentia. Et dicit fm̄ Hostien. z p̄muniter moderniores verba nō esse de substantia etiam q ad ecclesiā. h̄ satis est q qualitercūq; appareat de p̄sentia p signa. etiam in loqui valentibus. Nam v̄- ba solum exigunt ad ostendendum p̄sentium. Ideo satis esse dz q per signa appareat de ipso p̄sentia. ad hoc facit. c. eo. cū apud. vbi dicit q sufficit cō- sensus. Nam illud dicit sufficere: quo posito nihil aliud requirit ad substantiam actus. vt no. in. c. sta- tutum. de rescriptis. li. vj. Item nullus rex. p̄se- requirit verba. Nec ob. d. c. tue. quia papa respō- det p̄sultationi. Et sic nō ponit ius de nouo. Et p hoc tollit motum Inno. dum dicit q ecclesia hoc statuit. Nam hoc statutum nullibi habet. Nec ob. q matrimonium est sacramētum: qd requirit ali- quod signum exterius. quia dico q bene habet si- gnum vel nutum z hoc sufficit. Et si obiciat p̄ p̄- dicta. q solus consensus sufficit: ergo non requi- rit aliquid aliud. Et sic nec verbum. nec signum: ex virtute significati dicti verbi sufficit: vt dictum est. Respon. Panor. in. c. tua nos. extra eo. q hoc non obstat. quoniam p̄sentia nō potest haberi ni- si mediantibus verbis vel signis. nam si vir ignorat mentem mulieris. z econuerso. ibi nō est p̄sentia. id est simul assensus h̄ dissensus: separatus assen- sus. Glo. etiam Ray. dicit q si puella loqui vere- cundat. z tñ patit se subarrari. vel patit se dotari. ipsa taciturnitate z patientia p̄sentia eius expri- mit: q̄nis lingua taceat. Tho. etiam dicit suffice- re in hoc casu q non contradicat. Si autem nul- la sint indicia de consensu eius. non est presumen- dum de matrimonio. Dicit etiam Thomas q si quis scribat voluntatem suam sine verbis videt sufficere.

Quid si q̄s dicat. volo te decetero h̄e in vxore: vel volo q tu sis mea vxor. Respon. fm̄ Panor. in. c. ex parte. extra eo. q q̄s verba in p̄sentia conse-

runē de presenti. z tunc indubie illico contrahit matrimonium. vt si vir dicat: accipio te in vxore. z econuerso. vt in. c. pe. c. eo. Quandoq; verba so- nant in futuro. Et tunc aut denotant principium actus. z tunc solus p̄bunt sponsalia de futuro. vt si dicat. Promitto q te ducam in vxorem. vel me ducturū talem. vel quid simile. z iste est casus capi- tuli de illis. extra eo. Quandoq; verba sonant in futuro: h̄ denotant executionem: actus p̄summati vel perfecti. Exemplum. pmitto q habebō te. p̄ legiti- ma vxore. nam nō potest haberi p̄ legitima vxore: nisi precedat matrimonium. Nec enim verba z similia denotant executionem matrimonij. vn- de tacite ex quo se obligat ad executionem: videt de presenti contrahere. p hoc facit qd notant do- cto. in. c. cum. ad. de consti. vbi dicunt. q si p̄ben- da que solent conferri tñ canonice. si conferat extra- neos: videt tacite collatus canonicatus. Et hoc p̄- cedit. maxime si apponatur hoc verbum. ab hoc tempore. vel decetero. nam immediate se obligat ad executionem matrimonij. ergo tacite tunc con- trahit de presenti. Sed idem est etiam si non ap- ponantur illa verba denotantia extremitatem tē- poris. quoniam si in obligatione non apponatur dies: videt inf̄tinenti obligatio p̄cta. l. in omnib; ff. de re. iu. Et iste est p̄prie casus. d. c. ex p̄te. Et hec p̄cedunt nisi hec v̄ba denotantia executōz. sequan- tur sponsalia de futuro. vt puta. Promitto q du- cam te in vxorem. z tenebo te. p̄ legitima coniuge. Nam p̄ v̄ba p̄cedentia restringunt se q̄ntia in tē- pus matrimonij p̄cti. l. cū m̄rimonium p̄ctum erit.

Et p̄ hec p̄t̄ decidi qd satis dubia. Quidam dicit mulieri. pmitto tibi q non h̄bo aliaz mulierē in vxorem nisi te. nunq̄d sit m̄rimonium. Jo. an. in ad di. spe. sentit m̄rimonium esse p̄ctum. q̄ dictio: nisi: cum sequit negatiuam facit positōz. vt notat glo. in regula p̄cti. de re. iu. li. vj. d. an. videt sentire oppositum dicens q̄ dictio: nisi: facit q̄q; positio- nem fm̄ habitum. q̄q; fm̄ actum. vñ cum illa v̄- ba sint de futuro. q non habebō aliaz nisi te. vi se disponere q in futuro si est p̄cturus: p̄bet cum illa Sz si v̄ba fuissent plata de p̄nti. vt q̄ dixit. nolo aliam h̄e in vxorem nisi te. tñ dictio nisi: denotat actum de p̄nti. h̄ p̄dicta videt p̄cludendum p̄ p̄- ma opinione. Nam si dixisset pmitto q te h̄bo in vxorem: statim eēt m̄rimonium. ergo idem si dico q non h̄bo aliam nisi te. Nam v̄ velle q istaz h̄- bit in vxorem. q̄ in cōtinenti: cū non sit apposita di- es. hec Panor. Opinio tñ. d. an. v̄ satis rōnabil.

Quid si dicat vir. pmitto tibi q̄ semper prou- debo sicut vxori. z illa similia respondet. Respon- deo fm̄ Hostien. nisi aliud p̄stentur p̄ matri- monio iudicabo.

Quid si dicat. pmitto q nō dimittam te. p me- lion vel peior. Rñ. fm̄ Hosti. p̄ matrimonio iu- dicabo. tamen fm̄ conscientiam intentioni conz- standum est. In foro autem p̄tentioso. standum est p̄muni significationi verboz. seu iur̄ interpreta- tioni. vt in. c. j. c. eo.

Quid de illis qui post datam fidem de p̄ben-

Matrimonium. iij. Quid si dicat. pmitto tibi q̄ semper prou- debo sicut vxori. z illa similia respondet. Respon- deo fm̄ Hostien. nisi aliud p̄stentur p̄ matri- monio iudicabo. Quid si dicat. pmitto q nō dimittam te. p me- lion vel peior. Rñ. fm̄ Hosti. p̄ matrimonio iu- dicabo. tamen fm̄ conscientiam intentioni conz- standum est. In foro autem p̄tentioso. standum est p̄muni significationi verboz. seu iur̄ interpreta- tioni. vt in. c. j. c. eo. Quid de illis qui post datam fidem de p̄ben-

do dicunt. Bibamus in nomine matrimonij. vel osculemur nos inuicem. nunquid p[ro]hibet m[at]rimonium. R[ati]o. fm. v[er]o. Credo q[uod] non. nisi hoc ag[er]e voluerint recedere a sponsalibus de futuro & p[ro]bere de p[re]s[en]ti. nam q[uod] dicunt no[n] m[at]rimonij intelligendum est p[ro]bendi potius q[uam] p[ro]tracti. cu[m] ante actum no[n] sit de m[at]rimonio h[ab]e de sponsalibus. & hoc nisi de p[re]s[en]tia intentione p[ro]stet.

Quid si nihil actum sit de sponsalibus s[ed] simpliciter vterq[ue] dicat dicta v[er]ba & seq[ue]t[ur] osculum de co[n]i co[n]sensu. R[ati]o. fm. v[er]o. credo q[uod] si p[ro]b[er]es p[ro] hoc int[er]de bant p[ro]bere matrimoniu[m] p[ro]curum est. Ad iudicandum aut[em] de intentione recurrendum est ad circ[um]stantias v[er]bor[um] p[re]cedentiu[m] & subs[er]uantiu[m] & h[ab]it[u]m iudicia. q[uod] si nulla appareant: non credo q[uod] sit matrimonium. & p[ro]ferim si vterq[ue] vel alter negat se intentionem habuisse p[ro]trahendi. aut si alter ad se cuncta vota transierit.

Pone q[uod] q[ui]dam in p[re]s[en]tia plurimu[m] so[ro]ru[m] dicat eis p[ro]mitto vobis: q[uod] vnam ex vobis ducam in v[er]o rem. & omnes r[ati]o[n]e placet & ita iurat. postea cognoscit vnam: nunquid est matrimoniu[m]? R[ati]o. Ido est. q[uod] sic. q[uod] ip[s]o facto p[re]sentit. h[ic] glo. in. c. ex l[et]ris. el. ij. de spon. tenet d[omi]n[u]m. vt nec v[er]itate sponsalio[rum]. nec v[er]itate m[at]rimonij cogat illam ducere. Sponsalia eni[m] sp[irit]u fuerunt nulla. Cum eni[m] no[n] possint p[ro]stiteri ex p[ar]te vnius t[er]m[in]i: oportet dicere q[uod] cum omnib[us] so[ro]rib[us] sponsalia e[ss]ent p[ro]fata. & sic nullam possit ducere obstante publica honestate. Et hanc opi[n]o. glo. tenet Jo. an. h[ec] omnia tollunt fm. Ido. q[uod] fat[um] est sp[irit]ualia a principio fuisse incerta & sub q[ui]dam tacita p[ro]ditione q[uod] p[ro]mittit accipere quam elegerit. t[er]tio no[n] nascit publica honestas. nec est v[er]o dicere etiam p[re]sentium de p[re]s[en]tia adesse: h[ic] copula subsecuta op[er]at purificat[i]o[n]e[m] illius tacite p[ro]ditionis. q[uod] videt tunc p[re]sentire & eligere istam. Et h[ic] opi[n]o. Ido. sequit[ur] Panor. in. d. c. ex l[et]ris. Nam in dubio non d[omi]n[u]m p[ro]sumi duplex p[ro]t[er]m[in]i. s[ed] stup[er] & p[ro]p[ri]i. h[ic] p[ro]t[er]m[in]i in fauorem matrimonij debent p[ro]sumere copulam fuisse licitam. Et q[uod] voluerit ille adimplere iuramentum suum. Nam in dubio sp[irit]u iudicamus p[ro] matrimonio. vt in. c. licet ex q[ui]dam. de testi. Secus fm. Ido. si q[ui]s iurat se ducere vnam de certo loco. na[m] tunc cognoscendo certam vel vnam. no[n] videt cu[m] illa p[ro]bere: cum possit hoc casu cu[m] alia p[ro]bendo adimplere iuramentu[m]. Idem Panor. h[ic] Lar. in. d. c. ex l[et]ris vt no. d. Jo. an. ibi tenet. q[uod] nec p[ro]t[er]m[in]i iuramenti. nec sp[irit]ualio[rum]. nec m[at]rimonij ista mulier cognita poterit petere hunc in v[er]o. q[uod] non inuenit p[re]sentis muta. nec v[er]ba p[ro]fata directe sunt certa ad eam. copula aut[em] vbi p[ro]fatus non p[re]cedit non inducit p[ro]fatum. q[uod] t[er]m[in]i iuramentu[m] dirigit obligat[i]o[n]e[m] in deum. possit dici q[uod] isto casu. ex officio iudex cu[m] p[ro]iurij vitandi: possit cogere hunc ad p[ro]bendu[m]. Opinio t[er]m[in]i Ido. videt satis tolerabilis fauore m[at]rimonij. Et p[ro] p[ro]fata pat[et] r[ati]o ad q[ui]dem. Quis p[ro]mittit duci. Ad. accipere vnam ex suis. subiectis. & ita iurauit. p[ro]summat copulam cu[m] vna. Dic[er]e q[uod] hoc casu no[n] est m[at]rimoniu[m]. vt dictu[m] est s[ed]. Et id est d[omi]n[u]m a p[re]cedenti. q[uod] q[ui] ibi. p[ro]t[er]m[in]i p[ro]summat[ur] copulaz erat

nata affinitas cum alijs so[ro]rib[us]. & ideo cogi d[omi]n[u]m p[ro]bere cu[m] illa. Secus in casu n[on] f[er]o: q[uod] licet p[ro]sumet copulam cum vna subdita ducis. non p[ro]pter hoc im ped. E accipe aliaz.

Quid si q[ui]s p[ro]mittit accipere vnam ex filiabus t[er]m[in]i quam elegerit: & ipse p[re]sentunt. & interuenit iuramentu[m]: postea sequit[ur] copula cu[m] vna. An erit matrimoniu[m]. Ido. dicit q[uod] sic. Et ita p[ro]mittit tenet fm. d. Jo. anto. in. d. c. ex l[et]ris. q[uod] v[er]o est dicere singulas istas mulieres p[re]sentisse sub hac p[ro]ditione si eam elegerit. Sed copula habet vim purificat[i]o[n]is p[ro]ditionis. c. de illis. de p[ro]di. ap. ergo tenet matrimoniu[m]. Et si dicat. quare secus in q[ui]one glo. d. anto. assignat r[ati]o[n]em. q[uod] ibi p[re]sentus fuit nudus & purus. Et ideo r[ati]o[n]e incertitudinis viciat. hic aut[em] fuit sub co[n]ditione subs[er]uatus. & p[ro]fatus refer[re]t ad tempus purificate p[ro]ditionis. q[uod] ipsa purificat[i]o p[ro]ditionis videt inesse in p[ro]fatu. ergo ex quo postea certaz elegit. videt p[re]sentus ille fuisse certus a principio. Et id restituit matrimonium per copulam q[uod] p[ro]fatus purificat. d. c. de illis.

Utr[um] p[re]sentus ad t[er]m[in]i faciat matrimoniu[m]. R[ati]o. fm. De. cum inseparabilitas sit essentialitas m[at]rimonij: id ad m[at]rimoniu[m] req[ui]rit p[re]sentus ad inseparabilitatem. & si sit ad t[er]m[in]i no[n] facit m[at]rimoniu[m]. ex de co. di. ap. c. si. Ido. intellige si deducat in pactum expressum ab ambob[us]. Sec[us] si in corde retenta sit talis p[ro]ditio. nam p[ro]ditio in corde retenta nihil op[er]at. Et hoc singulariter voluit Inno. vt dicit Panor. in. d. c. si. vbi singularit[er] distinguit. q[uod] si vterq[ue] p[ro]iuratum p[re]sentit p[ro]ditioni apposite p[ro]fatum m[at]rimonij tunc m[at]rimoniu[m] no[n] tenet. Si aut[em] alter p[ro]fatur: tenet matrimoniu[m] si fuit p[ro]fatum ad p[ro]summat[i]o[n]e[m] ipsi. Idem dicit fauore m[at]rimonij si alter tacuit. & sic tacens h[ab]et p[ro]fate. Et no[n] bene hoc dictu[m] Inno. videt eni[m] p[ro] hoc velle q[uod] in alijs actib[us] tacens videt p[re]sentire p[ro]fatu fm. p[ro]fatus alteri: licet p[ro]fatus sit onerosa & odiosa. vt dictu[m] est s[ed]. Electio cuncto. Et dicit Ido. q[uod] hoc sepe est p[ro]dicand[u]m. ne simplices mulieres decipiant. De. q. t[er]m[in]i p[ro]fatus vide. j. Papa.

Matrimoniu[m] quarto.

Quid si fiat contra intentionem. Et querit: si q[ui] p[ro]trahunt verbo & dissentiant animo nunquid sit matrimoniu[m]. R[ati]o. fm. v[er]o. si vterq[ue] vel alter animo dissentiat: no[n] est matrimoniu[m]. Si t[er]m[in]i de illo p[ro]fiterit: ecclesia p[ro]p[er]at eos simul esse: cu[m] de intentione p[ro]stare no[n] possit. v[er]o nec crederet ei q[uod] dicit se no[n] intendisse. q[uod] q[ui]bet sic possit dicere: & separat[ur] matrimonium. q[uod] vt d[omi]n[u]m de p[ro]fata. p[ro] tuas. nimis indignu[m] est iuxta legitimas sanctiones. vt q[ui] q[ui]q[ue] sua voce lucide p[ro]fatus est in eum casum. p[ro]fatus valeat testimonio infirmare. Si t[er]m[in]i signis evidentib[us] appareat de s[er]uati[one]: ecclesia non iudicabit matrimonium esse. al[iter] v[er]bis stabit. hoc possit intelligi. quando vterq[ue] vel alter eor[um] reclamaret statim post tale matrimoniu[m] p[ro]fatum se non p[re]sentisse. vel fuisse deceptum. Sec[us] si p[ro]fatus t[er]m[in]i interualum notabile etiaz iuraret se nunquid corde consen-

Medicus

pollutionē cum vxore: vir nō possit dimitti. Sed potest distingui fm Panoz. Si vir vult pseuerare in tali peccato: potest dimitti: als secus. Cum hoc casu nō dimiserit carnem suā in plures. Sicut nec si alter piugā seipm polluit.

Pone qd vir ppter fornicationē vxoris sepatus est p sententiā. Modo vult eam reconciliare sibi: et illa non vult. nūquid est cogenda? Rñ. fm Ray. vir qui nō peccauit potest petere cogi eam etiā inuitam: nō obstante sententiā: quia qd fauore meo introductus est: in damnū reuocari non debet. Hoc verum nisi vir post sententiā fuisset fornicatus: vel nisi mulier statum mutasset intrando religionem.

Pone qd vir adulteratus est occulte: sed vxor manifeste: nūquid potest illum accusare et sine peccato dimittere. Rñ. fm Ray. Credo qd nō: qd nō deficit vxori ius excipiendi: sed probādi fm Tho. Al. Hof. et Hosti. Si tamē vir egisset penitentia et vxor monita nolit agere: sed in adulterio pseuerare: sine peccato possit eam p sententiā dimittere fm Hof. et Hosti.

Sed vtrū vxor adultera post penitentia possit repellere virum ab accusatione. Rñ. fm Ray. credo qd nō: qd penitentia nō tollit ius accusandi in foro iudiciali. xxxij. q. ij. admonere. De hac materia vide s. Diuortii in fine.

Medicus vel chirurgus.

Preceptū est medicis: vt cū eos ad infirmos vocari cōgiterit: ipsos ante oīa moneant et inducant qd vocent medicos animarū: vt postq̄ fuerit infirmo de spūali salute prouisum ad corporalis medicine remedia salubria pcedatur. Si quis autem medicorū huius cōstitutōnis transgressor: extiterit ab ingressu ecclesie arceatur. scz per sententiā fm glo. donec de transgressione huiusmodi satisfecerit competenter. extra de pe. et remis. cum infirmitas. Et fm Hostiē. ex quo tex. dicit. p̄cipimus. transgressor peccat mortaliter. Itē in eo. c. sub pena excommunicatōnis. phibetur medicis ne pro corporali salute aliquid suadeant qd i periculum aie cōuertatur. Et fm Hostiē. contra huiusmodi statutum prescribi nō potest: nec aliqua cōsuetudine tolli: cum p salute animarū indutum sit. Idem panoz. ibi dicit. qd cōsuetudo iuri nō p̄iudicat: nisi sit rōnabilis. Sed ista cōsuetudo nō hz in se aliqua rōnem. Immo ex ea pueniunt multa mala vt in tex.

Quid autē si medicus monet et inducit infirmū quātū potest ad vocandū p̄sbyterum: et tamē ille non vult acquiescere. nūquid medicus teneat totaliter illius curam dimittere. Rñ. Panoz. mit. in dicto. c. cum infirmitas. dicit. qd illa verba. moneas et inducas. debent intelligi cum effectu: ita qd vocet sacerdotem. als nō satisficit p̄cepto dicti capituli. Et in hoc p̄sistit. Quidā tamē nō irrationabiliter dicunt. qd vbi medicus quātū in se est fecerit et induxerit etiam cōminando: qd eum derelinquet. Et ille nihilominus obstinatus pseuerat.

ret. et nollet aduocare p̄sbyterum: qd eo casu possit pcedere in cura: quia si in tali infirmitate decederet: despatus moreret. vbi autē de piculo euadere possit adhuc conuerti. Ad hoc facit. c. si. de eo qui co. consang. vxoris. vbi dicit. moneas et inducas. postea subditur qd si induci nequinerit. Ecce quō illa verba nō intelliguntur cum effectu. als nō addisset. qd si induci rē.

Quid autē intelligat ter. ibi. ante omnia moneant. Rñ. Panoz. fm Hosti. qd anteq̄ recipiat curā corpis: vt pueniat de salario: debz seruare qd ibi dicit. als aut salariū possit repeti: quia contra legē. l. de legi. l. nō dubiū.

An autē illa decre. sit intelligenda generaliter de omnibz infirmitatibus: vel restringēda ad aliquas. Dicendū videtur saluo semper meliori iudicio. qd debet intelligi de infirmitatibus piculosis et dubijs. nimis leni durum esset: vt p quolibet accideret: vel dolore capitis supueniente infirmo: qd medicus teneret inducere istum ad confessionem sub pena peccati mortalis: sed debet intelligi de egritudine tali: que fm se est periculosa: sicut sunt febres cōtinue pleureses. squingēcia. dolores colici renum et huiusmodi. Ideo credendum est medicis cum tunc teneri ad inducendū infirmum ad confessionem: quādo infirmus ipse teneretur cōfiteri in dicto casu. scz quādo est in articulo necessitatis seu in piculo mortis: vt dictum est supra Cōfessio secūdo. Secus vbi quis haberet febrem ephemeram et huiusmodi.

Vtrum autē medicus p̄noscens mortem infirmi vicinam: cuius curā habet teneatur cōnunciare. Circa hoc Jo. nea. distinguit. aut talis medicus credit versimiliter qd talis p̄nūciatio mortis multum proderit infirmo q̄tum ad salutem anime. et ordinatiōnem de rebus suis. Aut credit oppositum. scz qd nihil proderit. Aut dubitat de vtroq̄. Primo casu: quia scz credit qd proderit. vt puta quia credit qd talis infirmus sit i statu peccati mortalis: et nihil ordinauit de rebus suis que distriberētur post mortem eius: et grauis dissensio eueniet inter heredes ppter eas. Audita vō morte vicina: infirmus bene se disponderet ad hū moriendū: et bene ordinandū de rebus suis. Et in tali casu tenetur manifestare per se vel p alium infirmo ex p̄cepto charitatis. et non faciēdo peccat mortaliter. Si tamē sunt plures habentes curam vnius infirmi: vno p̄dicente alij sunt liberati. Si vō medicus credit versimiliter oppositum scz qd talis p̄nūciatio mortis parū vel nihil p̄derit infirmo. et p oppositū credit qd taciturnitas parum vel nihil oberit: quia credit eum esse in bono statu: et hū ordinasse de rebus suis tunc nō tenet medicus p̄dicere mortem. Ita qd nō predicendo peccat grauitur: qz cessante causa rē. Tamē meli⁹ faceret predicēdo. Cuius ratio est quia quātūcūqz infirmus credatur esse in bono statu anime et rerum: tamē q̄tum ad vtrūqz possit p̄ficere et p̄babile est. qd audita morte vicina magis se disponderet. Si autē medicus nō credit de p̄dictis d nobz

sed est in bono: tunc tenet carere quia in bono tenetur b...
le damni: p̄m si potest. qd...
est loqu damni damnanon...
possum.

Quid debet habere me...
ferendus: Rñ. fm Jmo. di...
berendus medicus cōfiter...
nō conit. Nam si dubit...
aut cōfiterendo peccat: quia...
dandum est. Et securus qui...
quere qd medicus impertit...
impertit medicis vel curag...
remaneat inutilis: puta qui...
vel baculum et huiusmodi...
remaneat destruendo: tunc...
sequitur. nam forte babu...
aliquat filios vel vxorem et...
vel nihil lucratur: tunc...
Johes. Mich. in. am. dist. xv...
nō restat: p̄nūciat. Ideo...
nōquā nō vult aut infirmu...
vt debet: vel daco qd esset...
deh fm canones medicus: e...
Jo. omibz p̄dictis et similibz...
bonorum vxoris. Et p̄dictis...
is p̄dicat: vel peritum vob...
Secus de illo qui dicitur: qd...
bononū medicorū fecit: quo...
non videtur sibi impudēd...
putat qui talem elegit. Ideo...
cato s. Aduocatus.

Pone medicus prom...
tatis est. sed postea recidit...
eodem saluo curare egrot...
an mōtūm eger recidit...
Aut ex intervallo. et tūc non...
colpa egrot. nō tenetur. als...
sio est. vnde rōnabilis. ba...
glo. in l. marcus. ff. de ca. de...
nicio liberare eum a podag...
batur. tempore autem tran...
infirmitatem deinde. T. ag...
liberet eum. quia nō errat...
tis seu radicem. sed collare...
deur curasse. ex quo non...
p̄mittēdo curatiōnem. p̄...
p̄ceat curaret. qm̄ verba...
hinc restat infirmitas. s...
solluendo curandi. Jmo...
vbi infirmitate videtur...
libata. videtur subblata o...
infirmitas non debet o...
nata. hoc glo. Tamen...
clum reticendum est ad...
medicū et infirmū. Nam si...
curare cōno. et a total...
tate medicus teneret quo...
quā est solum de infirmi...
p̄dicat.

Vtrum medicus teneat

sed est in dubio: tunc etiā tenetur mortē vicinā nū-
ciare: quia in dubio tenetur homo vitare notabi-
le damnum: prout si potest. In dicto autē casu po-
test sequi damnum damnationis eterne et rerū tem-
poralium.

Quo se debet habere medicus i medicinis cō-
ferendis: Rñ. fm Inno. diligenter attendere de-
bet ne illas medicinas cōferat: de quibus fm artē
ei nō constat. Nam si dubitationē habet qd noce-
ant: cōferendo peccat: quia in tutiorem partē ten-
dendum est. Et securius est egrum nature relin-
quere qd medico imperito cōmittere. Et si propter
imperitiā medici vel chirurgici infirmus mori: aut
remanet inutilis. puta qui habebat tibiā fractā
vel brachium et huiusmodi. et ppter eius imperitiā
remanet destructus: tenetur de damno qd inde
sequitur. nam forte habebat aliquā artē: ex qua
alebatur filios vel uxorem et huiusmodi. et nūc parū
vel nihil lucratur: tenetur ad equiuales fm doc.
Idem Rich. in. iiii. dist. xv. ex quo directe nō po-
test resarcire principale. Idem si ex eius negligē-
tiā: quia nō visitauit infirmum tempore debitis
vt debebat: vel dato qd esset peritus: noluit proce-
dere fm canones medicine: sed iuxta suū sensum
In omnibus p̄dictis et similibus tenetur ad arbitriū
bonorum virorū. Et p̄dicta intellige quādo ta-
lis predicabat se peritum verbis vel ex doctoratu.
Secus de illo qui dicebat se impituz: et ex defectu
bonorū medicorū fecit quod potuit bona fide. tūc
non videtur sibi impituzum. sed potius sibi im-
putet qui talem elegit. Idem dictum est de aduo-
cato s. Aduocatus.

Hone medicus promisit curare infirmū libe-
ratus est. sed postea recidiuauit. An teneatur pro
eodem salario curare egrotum? Spe. distinguit.
an incōnienti eger recidiuauit vt tunc tenetur.
Aut ex interuallo. et tūc non tenetur. vel dic qd si
culpa egrorū. nō tenetur. als secus. Et hec respon-
sio est valde rationalis. hanc questionē format
glo. in. l. marcius. ff. loca. de medico qui promisit
ticio liberare eum a podagra. et ipm liberasse vide-
batur. tempore autem transacto. ticius in eandē
infirmiā decidit. T. agit contra medicum vt
liberet eum. quia nō extraxit angustias infirmita-
tis seu radicem. sed cessare fecit. Item quia nō vi-
detur curasse. ex quo non durat curatio. Item qd
promittēdo curationem. videtur pmisisse qd eum
pfecte curaret. qm̄ verba cum effectu rē. Item qd
huic restituit infirmitas. ergo et illi debet restitui
solicitudo curandi. Incōtrarium facit qd de p̄sen-
ti tñ infirmitate videtur cogitatum. Et ideo illa
sublata. videtur sublata obligatio curādi rē. Nā
in infinitum non debet obligari: quia infinitas
emitatur. hec glo. Tamen quo ad hunc vltimum
casum recurrendum est ad verba et intentionem
medici et infirmi. Nam si p̄uentum est qd deberet
eum curare oīno. et a totali infirmitate podagre.
tunc medicus teneret quo ad recidiuam. Si vō
actum est solum de infirmitate. tunc in iminenti.
tunc secus.

Prum medicus teneatur potius gratis cu-

rare q̄ infirmū permittere mori: Rñ. fm Ray.
medicus tenetur curam et consiliū impendere
pauperi languido: vt habetur. lxxxiij. dist. in prin-
cipio. vbi dicit glo. qd medicus debet potius gra-
tis curare q̄ permittere mori: non solum paupe-
rem: sed etiam diuitem. Immo medicus hoc ca-
su debet curare nō solum gratis: sed et suis expen-
sis: etiam diuitem qui nolet aliquid dare: prius qd
permittere eum mori. Et si cōualuerit repetet im-
pensas: quia vtiliter gessit negociū eius. Etiam
si moriā eger potest repetere: quia sufficit qd vti-
liter cepit gerere: licet euentus nō sit secutus. ff. de
nego. ge. l. sed an vltro. nec potest ei obijci qd causa
pietatis fecerit sumptus: nisi esset. p̄inquis infir-
mo. vt. l. de nego. ge. alimenta. Et potest medi-
cus p̄dicta facere et repetere: etiam si infirmus
prohibuerit. Sicut et virum possumus extrahere
de domo ruitura: et beneficium inferre iuito. lxxij.
q. iiii. ip̄a pietas. Immo p̄sumitur qd infirmus
talitā dicendo fuerit furiosus. ff. de condi. insti. qui
dam. Et per p̄dicta soluitur questio: quotidiana.
Quidam chirurgicus curauit quēdam infirmū in-
uitum qui habebat pedem putrefactum. et nisi cu-
rasset eum necesse fuisset ei incidere pedē: ne reliquū
corporis ad putrefactionē deuenisset. et ad talem
pedem curādum facte sunt multe expense. Quo
curato chirurgicus petiit expēsas factas. Infirmus
dicit se nihil ei velle dare: et qd potius voluisset ab-
scissionē pedis qd tantam pecuniam soluere. Quid
iuris? Rñ. fm nota. per Bar. in. l. stichus. ff. de
pec. le. pro omni eo quod tangit psonam vel liber-
tatem vel vitam vel ciuitatē: qd ille pro quo liquit
nō potest dicere nō esse vtiliter gestum: vt in casu
nostro. Quod tene mēti. Et pro hoc dicit Bar. qd
si quis fuit cōdemnatus: adeo qd si ille nō solueret
amputare sibi pes vel aliud deberet fieri in pso-
nam. Modo aliquis amicus soluit cōdemnatio-
nē animo repetēdi. Ille nō vult reddere: qd dicit
melius esset mihi qd pes amputare qd tanta pe-
cunia soluere. Lere non possit dicere: vt est ter.
fm Bar. in. d. l. stichus. et ibi glo. notabilis. Idez
dicendū si aliquis fuit cōdemnatus in. l. et nisi
solueret esset erbānitus. Si aliquis soluit pro eo:
nō potest dicere: nō expediebat soluere: qd potius
expediebat esse bānitum. hec Bar. Et hec nota.
q̄ singularia.

Hone. Statuto ep̄i cauet. qd nullus sub pena
excoicationis possit intrare monasteria monialū
nisi sit medicus. Modo intrauit quidaz qui erat
medicus non p̄uentatus. an sit excoicatus? Rñ.
Bar. in. l. sciēdum. ff. de edil. edic. refert se habu-
isse hanc. q. de facto. et respōdit qd nō erat excoi-
catus. qd quis nō sit cōuentatus. tñ medicus est.
et ita a vulgo nomiat. Item nō dicitur medicus a
dignitate s̄ a medicādo. vñ nō refert an sit doctor
dūmodo medicet.

An autem licētiatus dicatur doctor? Bal. di-
cit qd nō. Et dicit qd si ep̄us excoicat omnes doct.
nō disputātes. nō dicitur excoicasse licētia-
tos. Et hoc voluit ipse Bal. in. l. j. ff. so. ma. Et in
l. pe. de testa. mili. dixit qd potestas qui debet du-
ff iii

Mendacium

cere secum affessorum doctorum non satisfacit ducendo licentiarum.

¶ An autem iudex teneatur dare suspensum pro notomia? Bar. hoc relinquit sub dubio in l. si. de cada. puni. tamē casus est q̄ sic in l. quod respublice. ff. de iniur. quam. l. ad hoc allegat Ludo. in dicta l. j. so. ma.

¶ Quid si propter defectum vel corruptionem aut sopbificationem rerum in medicina positum infirmus incurrit piculum? Rñ. fm̄ Juno. Si medicus diligētiā quam debuit adhibuit in rebus eligendis; inculpabilis erit.

¶ Utrum peccet infirmus nō obediēdo medico? Rñ. fm̄ Juno. videtur q̄ nō. quia medicus nec platus est nec homo; cuius mandatis obedire teneatur; tamē bonum est q̄ ei credat tanq̄ perito i arte. Et fm̄ Arcebi. flo. si infirmus sumat cibū vel porum q̄uis credat infirmitatē aliquāliter augeri; non peccat mortaliter. vel saltem non ita graviter; sicut si sumpserit cibū vel potum unde lequeret mors. Peccat tū seruiētes ei talia ministrantes.

¶ Utrum medici vel chirurgi possint ad ordines promoueri? Rñ. fm̄ Ray. si periti erant in arte. et nihil de cōtingentibus omiserūt. et habent de hoc pbabilem conscientiam poterūt promoueri. abs nō extra de eta. et qua. ad aures. Est tamē cōsulentū fm̄ Hosti. et Bos. q̄ pmouendus a practica medicine abstineat; que adustionem vel incisionē requirit; quia hoc est oīno clericis interdictū. extra de homicidio. c. tua. et extra ne de. vel mo. c. sententiam. Et licet ibi non videat dici nisi de existentibus in sacris; tamē fm̄ Panor. idem potest dici de existentibus in minoribus q̄ sunt beneficiati. vide de hoc s. Homicidii. ij.

¶ Utrum liceat clericis operari in pbica? Rñ. fm̄ Ray. si sunt in sacris vel minoribus; dūz tū sint sufficienter beneficiati; nō licet; nisi gratis p̄ miserabilibus p̄ionis vel cōsanguineis suis; nec tūc ubi possit esse piculum; quod etiam in claustralibus districtius est obseruandum. extra ne de. vel mo. multa.

Mendacius est falsa significatio vocis: cū intentione fallendi.

¶ Quid de Abias. Jacob et alijs sacerdotibus veteris testamēti qui vidētur mentiri fuisse? Rñ. Nico. de lra gen. xxvij. q̄ licet excusari possint. tū nō videtur sibi magna necessitas excusandi eos a mēdatio. marie officioso sicut ibi. Ego sum Esau et i pluribus alijs locis; quia certum est q̄ apostoli fuerunt multo perfectiores; et tamē non fuerunt immunes a peccato veniali. ergo et multo minus patres veteris testamēti; q̄ plures eorum leguntur peccasse mortaliter. vt dauid et patriarche qui ex odio vendiderūt Ioseph.

¶ Actus vide s. Impedimentū. x. //

¶ Quid sit. Utrum missa debeat dici solum de die. Rñ. cōiter loquēdo debz missa dici in die et non in nocte. q̄ hoc sacramētū ad tempus gratie p̄inet q̄ p̄ die ligni

ficat. Dies autem iudicat non solū ab ortu solis. sed etiā ex quo incipiūt orti signa manifesta p̄ aliquā aeris illustrationē.

¶ Qua autē hora debeat missa celebrari? Rñ. fm̄ Sco. in. iij. di. xij. q̄ a principio diei vsq̄ ad nonā missa cōgrue celebrat; cōputando principū diei; non ab ascensu solis sup̄ ortūstem nostrū; s̄ ab illa hora ex qua radij solares illumināt emisperiū nostrū q̄ vocat principū aurore. et incipit q̄ sol est sub ortū ad. rij. gradus; quoz ascensus nō continet vltra spacium vnius hore et quintā alterius. Ratio est fm̄ astrologos; q̄a omni hora ascendūt xv. gradus zodiaci sup̄ nostrū ortūstem. Et tunc adde tres qui sunt quinta ps. xv. graduum. Et sic erit hora cū q̄nta parte alterius in p̄stitutione aurore. et ante ortum solis licite poterit celebrari p̄ spacium vnius hore; et quintā parte alterius. Et facit q̄ tempus esset nebulosus; nec aurore videri posset. Iste est terminus celebrādi a parte ante; excepta nocte natiuitatis; et nocte resurrectionis i p̄mittua ecclesia. Licet nūc non obseruet. de pse. dist. j. nocte Terminus autē celebrādis a parte post; est hora nonā. Et colligit ex vsu ecclie. Et ille terminus maxime attingit i diebus ieiunior.

¶ Quid autem dicendū de illis qui celebrāt ante aurora? credentes esse aurora; vel nō esse meridiem; et tamē iam transiūt hora nonā? Rñ. fm̄ De. de Pal. q̄ q̄uis ex vna pte videant accusari; q̄ se discrimini exponūt. Et alia tamē q̄ homo in talibus decipitur. vnde si deuotio exposcat. et aliter missa; aut nō potest videri excusari; q̄ quod parū deicit nihil deesse videtur. Idem dicit p̄ comunicādo infirmo; si aliter viaticum nō habeat; videtur esse bona causa anticipandi vel postponēdi. Sicut itinerantes; ante diē celebrare possunt; ne impediant in via fm̄ Arcebi. flo.

¶ Quid de illis qui nō dūm dictis matutinis celebrant? Rñ. fm̄ v. mortaliter peccant; cum hoc sit contra generalē et approbatā cōsuetudinē. Qui autem celebrat anteq̄ dicat primā nō peccat mortaliter; nisi sit p̄ceptū vel statutū sine p̄iudicē loci fm̄ eūdem v. v.

¶ Ubi debet missa celebrari. Rñ. fm̄ Ray. In ecclesia cōsecrata vel saltem in altari cōsecrato; vel si non sit altare cōsecratum; habeatur saltem altare paruum. id est portatile. vide s. Altare. et cōsecratio secūdo.

¶ Utrum vno solo p̄sente vel sine lumie possit missa celebrari. Rñ. fm̄ Hosti. q̄uis fm̄ illud. de cōse. dist. j. hoc quoq̄. duo debeant esse p̄sentes q̄ sacerdoti respondeant; tamē vnus sufficit. Mulier autē i missa ministrare nō potest; nec pala nec vestes cōtingere. Sine lumie vō non licet celebrare. vt in. c. si. de cele. mis. vbi p̄byter deponitur ab officio et beneficio; q̄ sine igne. aqua. vel in pane fermētato. vel i vase ligno celebrat. vbi notat panor. q̄ ad depositionē p̄byteri non semp requirit dolus. sed sufficit q̄uis nimia deliquētia et crassa et supina ignoantia. vt ibi.

¶ Quid si sacerdos celebrans. j. canonē recolit se p̄mississe aliquod mortale. Rñ. deo fm̄ Ray. credo

Adicio In q̄

Et mendaciu a falso
dicitur q̄ falsū q̄ q̄m
aliud q̄ q̄ dicitur est
loq̄. Et h̄ p̄t dicitur
cōtra vno q̄ dicitur
dicitur. et si q̄t
de q̄ pbabitur id
nō p̄tat p̄ falsū nō mortū. q̄ vā liquid nō facit vā m̄ntē. xxij. q̄ y. hōis. Alio q̄ dicit dicitur falsū
et cōtra m̄ntē loq̄. et q̄ m̄ntē ut dicitur p̄ dicitur. Na m̄ntē dicitur m̄ntē ier. quinet dicitur
vitarē. si cōtra m̄ntē sua. si q̄ dicit dicitur falsū. et sic dicitur ut m̄ntē. q̄ q̄t i vō falsū s̄t ut dicitur hōis
Et q̄t q̄t q̄t m̄ntē dicitur. Rñ. Ray. p̄t vny q̄m. q̄ plūm h̄nt. xxij. q̄ y. p̄m. h̄m̄ntē at̄ p̄lamoz. et
distictio. q̄ m̄ntē dicitur aliud p̄ m̄ntē. aliud ierosol. et aliud officiosū. q̄ q̄ nulli vort̄ et alii p̄ dicitur
p̄t vō v̄ntē. ut xxij. q̄ y. Ne quis. Et p̄ plū dicitur istoz m̄ntē dicitur cap̄ istay quōdā cōclusio
et de vō cōtra nō potest p̄ma cōclusio. dicitur m̄ntē dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
m̄ntē. q̄ cōclusio p̄. dicitur. et cōclusio. dicitur m̄ntē dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
falsū. et q̄o s̄m̄ sit dicitur p̄m̄ntē dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
si nō dicitur dicitur nō peccat mortale nisi q̄t aīny nō dicitur m̄ntē dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
m̄ntē dicitur ierosol. dicitur. si nō dicitur mortale nō dicitur nō t̄ntē rapiditate q̄ p̄aty vōt dicitur et si officio dicitur

vel p[ro]p[ri]a q[uo]d h[ab]et ad m[od]o. Q[ui]nda r[e]l[ig]io[si]s d[i]c[t]a r[e]d[u]t[ur] ad officio[rum] i[n] n[ost]ro s[um]m[u]m n[on] e[st] p[ro]p[ri]a. et d[e] v[er]o mal[is] offi
riatur mortale. ut d[e] l[e]g[i]o[si]s d[i]c[t]a r[e]d[u]t[ur] ad officio[rum] i[n] n[ost]ro s[um]m[u]m n[on] e[st] p[ro]p[ri]a. et d[e] v[er]o mal[is] offi

Missa Fo. CLXXII.

ad p[ro]p[ri]a q[uo]d h[ab]et ad m[od]o. Q[ui]nda r[e]l[ig]io[si]s d[i]c[t]a r[e]d[u]t[ur] ad officio[rum] i[n] n[ost]ro s[um]m[u]m n[on] e[st] p[ro]p[ri]a. et d[e] v[er]o mal[is] offi
riatur mortale. ut d[e] l[e]g[i]o[si]s d[i]c[t]a r[e]d[u]t[ur] ad officio[rum] i[n] n[ost]ro s[um]m[u]m n[on] e[st] p[ro]p[ri]a. et d[e] v[er]o mal[is] offi

tutione viam esse: vt peniteat et doleat q[uo]d ita tarde penitet et ponat c[on]sueti[er]i q[ui]nto habuerit oportu[n]itatem. Et sic officiat et sumat.

¶ **U**trum liceat vni plures missas celebrare in die. **R[es]p[on]dit** fm d[i]c[t]i. Sufficit semel in die celebrare. nam valde felix est qui celebrat digne vnam. extra eo. te referre. Excipit primo dies natalis domini in quo possunt celebrari tres missae. extra eo. consu[m]u[m] luiti. Secundus casus est necessitas. Sed quas d[i]c[t]is necessitates. **R[es]p[on]dit** fm d[i]c[t]i. si celebrant primam et postea mori quis: vel causa honestatis siue vtilitatis: vt si dicta missa sup[er]ueniat aliqua magna persona que velit missam audire: vel p[ro]p[ri]e p[er]grinos hospites c[on]meantes. z infirmos. extra eo. c. j. z. ij. Et forte p[ro]pter necessitatem nuptiaru[m] vbi tempus laborat. Item p[ro]pter raritatem p[re]sbyteroru[m]: vel p[ro]pter paupertatem ecclesiaru[m]: q[uo]n[i]am quis potest duabus c[on]me[n]datis ecclesijs deseruire. Item p[ro]pter duas missas p[ro]p[ri]as que q[ui]q[ue] occurrunt. extra eo. cum creatur r. Et quomodo ad hoc nunquid licet: nisi vbi extiterit carena alterius sacerdotis. Nota tamē q[uo]d quando p[re]sbyter debet alia missam celebrare: nō debet vinum p[er]fusionis sumere: seu nō debet manus vino p[un]dere in prima: q[uo]d illud celebrationē alia[m] impediret. et eo. et parte.

¶ **Q**uid si omitterat aliquid de his que ad ritum celebrationis p[er]tinent. **R[es]p[on]dit** fm omnes theo. quilibet omitterat aliquid tale. puta tempus debitū. altare vestes z huiusmodi. nihilominus consecrat si est ordinatus z adsit intentio. z debita materia z forma. Sed grauissime peccat si sciat q[uo]d hoc faciat. Et ideo **R[es]p[on]dit** in. iij. dist. xiiij. dicit q[uo]d sine vestimentis benedictio nō debet q[uo]d celebrare a[li]s grauius peccat si sciat q[uo]d hoc faciat. *Et eo. v[er]o s[er]mo s[er]uatus*

¶ **Q**ue autem sint iste vestes. Inno. in li. de officio misse dicit. q[uo]d sex sunt indumenta. videlicet amictus. alba. cingulum. stola. manipulus z planeta. In multis t[ame]n locis inoleuit p[er]suetudo vt cingulum non benedicat. Rationabili[ter] t[ame]n esset ip[s]u[m] b[en]edici. Calciameta etia[m] sacerdotis specialiter habent significatione: nec tamen solutares benedicunt. De calciametis tamē nullus tex. regitur in iure. Sed hoc habet gener. is p[er]suetudo. Et sic in hoc seruanda est p[er]suetudo. vbi ergo c[on]suetum est portare calciameta: que vulgari modo botas appellamus huiusmodi deferetes videntur excusari.

¶ **A**n autem celebrans sine vestibus b[en]edictus sit irregularis. **R[es]p[on]dit** fm **R[es]p[on]dit** vbi s[er]uatur q[uo]d sine hoc faciat scienter sine ignoranter non est irregularis: q[uo]d hoc nō inuenit iure cautum. tamē scienter celebrans: vel igno[r]antia crassa grauius peccat vt dictum est. Et fm **R[es]p[on]dit** flo. si quis celebraret sine missali vt saltem sine libro: vbi nō esset missa: peccaret mortaliter. etia[m] si omnia haberet in memoria. Et hoc p[er]tinet ad obliuionis. *Et eo. v[er]o s[er]mo s[er]uatus*

¶ **U**trum hymnus angelicus debeat cantari q[ui]n missa de spiritu sancto vel de v[ir]gine celebrat. **R[es]p[on]dit** ex p[ri]uilegio **Al[ex]** . iij. quod incipit. Passi grauiora. licet in missis sp[iritu]s sancti. z beate vir. dictu[m] hymnu[m] dicere et eorum sequētia: non solum in missis

solēmbus: sed etia[m] p[ri]uatis. licet etia[m] dicere p[ro]p[ri]as p[ro]p[ri]as i[n] missis de cruce et huiusmodi.

¶ **U**trum quilibet teneatur audire missam. **R[es]p[on]dit** fm **R[es]p[on]dit** die dominico quilibet teneatur audire missam ex p[re]cepto: z totam. Ita q[uo]d accipiat benedictionē sacerdotis. de conse. dist. j. missas. et. c. se. et. c. omnes fideles. nisi excusentur magna necessitate. Et nō solum omnes fideles tam laici q[uam] clerici. tenentur audire missas diebus dominicis. verū etia[m] alijs diebus festiuis ex p[re]cepto ecclesie. Rationis est: quia vbi est eadem ratio: ibi debet esse idem ius. Ratio autem quare fuit hoc statutum. scz de auditu misse. videtur fuisse: vt saltem in hoc modo dico tempore vacetur diuinitus: sed non alia de causa fuerint addita alia festa ad dies dominicos sub p[re]cepto: nisi vt vacetur diuinitus: ergo videtur q[uo]d iste modus determinatus per ecclesiam in vacando diuinitus die dominico per auditionē misse: debet extendi etia[m] ad alia festa. Alijs autē temporibus nullis etia[m] religiosus vel clericus tenetur audire missam de p[re]cepto. Nec obstat. c. solet. de conse. dist. j. q[uo]d videt velle q[uo]d in quadragesima quis nō dicatur ieiunare nisi audita missa. q[uo]ia dico q[uo]d illud capitulum loquitur de consilio: vel si est p[re]ceptus abrogatu[m] ē p[er] rari[us] p[er]suetudine.

¶ **U**trum quis teneat audire missam p[ro]p[ri]am diei. puta missam dominicē in aduentu in lex. et huiusmodi. **R[es]p[on]dit** fm **R[es]p[on]dit** flo. q[uo]d nō tenetur quis ex necessitate ad p[ro]p[ri]as missas: quia nec. d. c. missas hoc dicit sed indistincte loquitur: sed audire debet p[ro]p[ri]am ex cōgruitate. Et fm hanc congruentiam loquitur. c. j. extra eo. Itaq[ue] etiā muliercui vel idiorum scirent discernere si est missa p[ro]p[ri]a vel alia. et nimis onerosum esset q[uo]d vnusquisq[ue] deberet interrogare si esset missa p[ro]p[ri]a vel alia. Et in multis ecclesijs eadem die occurrunt plures misse dicende. vt puta de octaua alicuius sancti: z de dominica que occurrunt.

¶ **U**trum autem sit necessarium sensim z districte audire verba misse. Dubium facit: quia dicitur cap[itu]lm missas. dicit q[uo]d debeat audire. zc. **R[es]p[on]dit** **R[es]p[on]dit** flo. q[uo]d non est necesse. nam tunc sequeret hoc incōueniens. q[uo]d qui audirent missam ab his qui submisit dicunt. cu[m] multitudo populi adesset si remouerentur: non implerent p[re]ceptum. Similiter qui surdi sunt: vel hebetes auditum habent non implerent p[re]ceptum. Intentio ergo ecclesie in illo decreto est q[uo]d p[re]sens sit in missa et vacet. Si etia[m] intelligens est: dignum et iustum est vt intendat z conetur intelligere que dicunt in missa.

¶ **A**n autem peccet quis audiendo missam a fornicatore. vide s. **R[es]p[on]dit** c. lencus. iij.

¶ **Q**uid autem de eo qui dimittit aliquam partem misse. puta introitum. **R[es]p[on]dit** **R[es]p[on]dit** **R[es]p[on]dit** floren. quod modicum est pro nihilo reputatur. Secus autem si dimitteret notabilem partem. puta mediam: vel tertiam partem. Seruatores autē missae: seu ministri qui discurrunt hinc inde pro his que expediunt: vt in missis solēmbus pro thure. vino et huiusmodi intelligendi sunt misse

*ad p[ro]p[ri]a q[uo]d h[ab]et ad m[od]o. Q[ui]nda r[e]l[ig]io[si]s d[i]c[t]a r[e]d[u]t[ur] ad officio[rum] i[n] n[ost]ro s[um]m[u]m n[on] e[st] p[ro]p[ri]a. et d[e] v[er]o mal[is] offi
riatur mortale. ut d[e] l[e]g[i]o[si]s d[i]c[t]a r[e]d[u]t[ur] ad officio[rum] i[n] n[ost]ro s[um]m[u]m n[on] e[st] p[ro]p[ri]a. et d[e] v[er]o mal[is] offi*

ad esse p illo tempore.

Sed que dicenda est necessitas que excuset ab auditione missae: Rñ. Archi. flo. q. a transgressio- ne huius precepti excusat necessitas. unde infirmi qui non possunt sine periculo exire ad audiendū: excusantur. Idem in his qui seruiūt illis. Simili- ter habentes paruos quos non possunt cōgru- enter dimittere sine periculo. ar. extra de regu. iu. Quod non est. Similiter qui aliquod arduum et multum negociū haberent facere et audiendo mis- sam impedirent: videtur excusari. Officiales qui ratione officij nō possunt exire: vt castellani. et alij seruiētes dominis: videntur excusari. Dominus etiam et consiliarij qui tempore missae super vigen- tibus causis occupati sunt: videntur excusari. Puel- le nubiles que scz volunt nubere: videntur excu- sari si earum parentes non permittunt: ignorant- tes tale preceptum: vel facientes quod in se est: vt vadant non enim esset decens vt sole rent: paren- tes autem inducēdi sunt ad mittendū. Si autē nolunt. excusantur: et allegantes consuetudinē in- contrariam: quia sic solent stare quasi clausi in do- mo ob honestatem. videtur tolerandum. arg. de consue. c. si. nisi parentes ad choreas et huiusmodi mitterent eas. quia tunc non excusantur: vt quā- do permittunt eas morari in vijs vel ad fenestras vt videant. Vidue diu stantes ratione viduita- tis: vt quasi pro honore mariti: non videtur bene posse excusari. dist. viij. consuetudo. nisi forte per breue tempus: vt vnius ebdomade vel mensis. Coniugate que non possunt sine magno scanda- lo viroium: quia scilicet cum hoc non possunt ita bene preparare necessaria familie: videntur posse excusari. r. r. iij. q. v. noluit. Secus si mariti facerēt studiose ad impediendū eas a bono. Patroni tñ et patrone debent sic ordinare iuxta posse de famu- lis et famulabus suis: vt audiant missam in festis. unde dicit De. de pal. q. ab hoc precepto nō serui plus q̄ domini. Immo seruus et ancilla ita debēt vacare et quiescere deo: sicut dñi. Tenentur etiam filios inducere ad hoc. Tenentur etiam omnes au- dire missam qui hñt vsuū rationis fm De. de pal. Quod intelligo qñ sciūt vel scire comode possunt. hec Archi. flo. Itinerantes etiam fm Archi. flo. non excusantur ab hoc precepto si comode audire possunt. als secus. puta aliquis est in societate ali- orū qui nō sūt expectare missam et sine societate illa nō potest bene iter facere: vel q̄ ignorat viam: vel quia difficilis et piculosa: vel quia nō est tuta a la- tronibus: vel quia ab illis habet expēsas et huius- modi: excusatur ab auditione missae fm eū. Vide tamē ad p̄dicta quod notat Rich. angli. in quoz et Astē. li. iij. vbi distinguit q̄ secularibus non audire missam in dominica aliquādo est peccatum mortale. aliquando veniale. aliquando nullum. Tūc enim est peccatum mortale: quādo quis omit- tit: ex contemptu vero vel interpretatio. Voco autem contemptū interpretatiū quādo sine cau- sa legitima missam non audire in diebus domini- cis assuecit. Causam autē legitimam voco quā-

do corporali infirmitate detinetur: vel inimicorū timore: vel aliquo alio simili quod fm rectum iudicium: excusatio legitima debeat reputari. Et ta- lis non audiens missam non est contemptus vero vel interpretatio ab episcopo debet confundi. dicto c. missas. et etiam peccat mortaliter. Quod patz q̄ talis debet excōmunicari. de conse. dist. j. qui die. Tunc autē est peccatum veniale cum omittit: nō ex causa legitima: sed ex aliqua mentis infirmitate sicut ex aliqua passione: vel ex aliqua pigricia si ta- men ad hoc non fuerit assuetus. Tūc autem nul- lum est peccatum cum omittit ex aliqua causa legi- tima. Et ex predictis patet quid sit dicendum de illis pauperibus mulieribus que aliquando non habent vestes: aut velamina: aut alia necessaria ad corporis tegumentum: tum ob paupertatē: tum quia marit⁹ ea impignorauit vel huiusmodi: que si irent ad ecclesiam sine consuetis vestibus: deri- derentur ab alijs. hoc dico in locis vbi mulieres assue- runt portare vestes et huiusmodi: tales vi- dentur excusari a peccato mortali. Idem dic in si- milibus casibus.

An autem seculares teneantur audire missam diebus dominicis in ecclesijs suis parochialibus q̄ de diebus priuatis non est dubitatio quin qui- libet vbiq̄ possit audire missam: Rñ. Panor. in c. vt dominicis. de parochijs. dicit. q̄ aut q̄s hoc facit ex contemptu proprij presbyteri sine causa le- gitima. et tunc peccat: quia venit contra preceptum superioris. et ipse sacerdos qui admittit parochia- num alienum supradicto casu cōmittit quodam- modo furtum et rapinam. Si tamen ex causa legi- tima contēneret proprium sacerdotem. puta quia est notorius fornicator: vel precisus ab ecclesia. tūc non peccat: quia hoc casu non cadit proprie cō- temptus: sed iuris auctoritate facit. aut deserit p- prium presbyterū sine contemptu. et tunc nō pec- cat. pro hoc tex. in dicto. c. vt dominicis. qui pon- derat contemptū. Sed hodie videmus comuni- ter populum cōfluere ad ecclesias fratrum medi- cantius derelicto proprio presbytero. Et credo q̄ si hoc faciunt bono zelo: non peccant. puta quia deuotius ibi celebratur. Item quia audiūt ibi p- dicationes. et imediate ante vel post audiūt mis- sam. Quidā etiam non irrationabiliter dicunt q̄ dictū. c. vt dominicis. nihil ip̄s parochianis p- cipit: sed solum ip̄s presbyteris. Ibi enī dicitur. vt dominicis vel festiuis diebus presbyteri ante q̄s celebrent plebem interrogent: si alterius paro- chianus in ecclesia sit qui proprio contempto p- sbytero ibi missam velit audire: quem si inuen- rit: statim ab ecclesia abiciat. hec ibi. Manifestus est autem q̄ ibi nihil precipitur laicis parochia- nis: sed solum presbyteris. et non alijs presbyteris nisi parochialibus. nam alij presbyteri qui non sunt parochiales: siue sint seculares siue regula- res: quando volunt celebrare in suis ecclesijs. nō oportet q̄ interrogent plebem: cum tales p- syp- ponantur non habere plebem. Nec oportet q̄ fa- ciant illam distinctionem: si alterius parochia-

Magister et officiu d duas p̄ncipaliter dicitur p̄trō. viz. i missam ratheniminozū et missa fidelium q̄ missa ratheniminozū d ab rathenimino usq̄ ad offerentiam. Vñ antiquo p̄trō ratheniminozū sup pulpitū arde- māe solebat dī q̄s rathenimino ad est. v̄rat foras. qd̄ deo solebat. qm̄ rathenimino l̄at p̄nt i fidē et p̄nti. nōd̄ t̄q̄ ff. baptisati. et deo nōd̄ ff. de rōp̄e r̄m̄ p̄nt n̄ iudici n̄ p̄ntib. q̄z p̄nti altarij missarū ratheniminozū nō d̄bat. q̄ nō nisi baptisati fidelib⁹ committit. n̄ t̄q̄. sanz r̄m̄ ff. i iurij ff. de r̄m̄. h̄it et r̄ r̄m̄ ratheniminozū r̄m̄ly d̄. q̄ n̄ p̄nt n̄ h̄m̄. n̄ iudicij p̄hibet r̄m̄ly r̄m̄ly d̄. et audire d̄m̄ d̄i usq̄ ad fine missae ratheniminozū. l̄ḡ r̄ationali d̄inozū libzo q̄. de missa.

Widetur... cum omnes... ratheniminozū... d̄m̄ly d̄. q̄ n̄ p̄nt n̄ h̄m̄. n̄ iudicij p̄hibet r̄m̄ly r̄m̄ly d̄. et audire d̄m̄ d̄i usq̄ ad fine missae ratheniminozū. l̄ḡ r̄ationali d̄inozū libzo q̄. de missa.

nus ibi sit: cum omnes ibi existentes alterius pa-
rochiani sint. nec precipitur eis qd non pullent cam-
panas: aut qd claudat portas ecclesie: qui voluit ce-
lebrare ne aliquis intret: nec precipitur eis qd non ce-
lebrant: aut dicant officia: nisi certis horis anteqm
omnes parochiales & cathedrales ecclesie comple-
uissent officia: aut missas. Sicut a principio dictoꝝ
ordinum plani seculares facebant. qd ecclesia phi-
buit & praria precepit. que quideꝝ phibendo & con-
traria precipiendo: quid aliud signat: nisi qd ex certa
sciencia vult qd possint ad libitū ire ad quascūq; ec-
clesias voluerint: vbi comodius et deuotius pos-
sint audire diuina. Et dato qd. d. deere. vt diuicis.
cōtineret preceptum ipis parochianis. est tamē per
cōtrariā phuetudinē generalissimā et vbiliter ab-
rogata: cui optime derogari pōt: maxime qd nun-
q̄ fuit nec est: modū vtentū approbata. Et quā
cōsuetudinem papa scit. tolerat. & totus mundus
obseruat.

An autē fratribus minoribus liceat celebrare
in domibus secularium vel alibi: cum altari viati-
co hoc est portatili: Rñ. qd sic p ter. in. c. in his. de
pauil. qui dicit. vbi cūq; quod est verbū generale.
Luceant tamē celebrare extra loca eoz: nisi existē-
te necessitate: ppter scandala que eueniūt cum dio-
cesanos & sacerdotibus parochialibus. & multoti-
ens p diocesanos est ex cōmunicatio synodalis: lz
eos nō astringat. Idem p̄uilegium habent fra-
tres p̄dicatores. vt notat glo. in. c. si. de pauil. lib.
vi. De hac materia vide supra. Altare. et. Conse-
cratio secūdo.

Dicimus missa de vno sancto pro defuncto tñ
ei proficiat sicut si diceret de mortuis. Rñ. Dir. li.
i. fm Hosti. qd sic. & cōuerso. Et cōsuevit dicere.
d. Hugo. Lar. qd ipse celebrādo p dñā nostrā: scie-
bat celebrare p defunctis. & cōuerso.

Sed nūquid tantū valet missa dicta p pluri-
bus cuiuslibet eoz quātam valet si diceret pro quo
libet eoz singillatim. Directoria refert quosdā di-
cere qd sic. de cōse. dist. v. nō mediocriter. Et ē hoc
speciale in sacramētis p sp̄s sanctū qui nō dat ad
mēturam. Et hoc ē verum fm Hosti. de psalmis
& missis que generaliter cantant. p omnibus: lz p
aliquibus specialiter videantur dici. Et ideo non va-
lent a min⁹ q̄ si specialiter p quolibet eozum can-
tarēt. Sed non sic videtur de elemosynis. et ie-
unijs. et precibus: siue orationibus que alios nō
tangunt: quia non profunt mortuis. nisi eis pro
quibus fiunt specialiter. Alij vō dicunt qd hoc est
verum. si pro omnibus equaliter dicatur. Sed si
intuitu vnius dicatur: lz pro omnibus dicatur:
plus fm eos proficiat ei pro quo specialius intēditur.
Et hec est vera sentētia fm theo. Nō obstat. d. c.
non mediocriter. quia loquit in casu illo. scz q̄tuz
ad meritum celebrantis: cum hilaritate mentis nō
minus valet missa dicta pro vno q̄ si pro quolibz
diceretur cum anxietate. Idem Jo. & Archi. in di-
cto. c. non mediocriter. hui⁹ opi. expresse est Sco-
tus in quolibz. vbi querit: an sacerdos qui p̄omi-
sit dicere. xxx. missas beati Bie. x. personis separa-
tim: satisfaciat dicendo solum. xxx. An vō teneat

dicere pro quolibet isto: um. x. quibus. p̄misit. xxx.
Et si dicat solum. xxx. pro omnibus. x. teneat ad re-
stitutionē & satisfactionē & supplementū omnium
aliarum. Respondet qd meritū misse in tres pres-
distinguitur. vna attribuitur christo. alia ecclesie.
tercia vō sacerdoti. Primas duas pres. scz christi
& ecclesie sacerdos celebrans nō potest dispensare:
sed solum terciā suam. Et ideo si illud particulare
meritū quod est sibi attributū. scz dicitam terciam
partem attribuit alicui determinate persone: illud
meritū non possit alicui alteri attribuiere. Qd cla-
rissime demonstratur. Nam licet in tali sacramen-
to sit meritum infinitū: tamen meritum ipi sacer-
doti participatum et cōmunicatū ratioe talis cele-
bratiōis est finitum. terminatū & limitatum: quia
si diceret contrariū. scz qd meritū ipius sacerdotis
esset infinitum: sequeret hoc absurdum. qd ex vni-
ca celebratiōe quis posset liberare omnes animas
que sunt in purgatorio quod est hereticum. pro-
batur hoc clarissime. Nam fm theo. & canonistas
in. c. quod autem. de pe. & remis. lz peccato mor-
tali debeat pena eterna tamē per cōtritionem illa
pena eterna cōmutatur in temporālē & limitatam
ergo pena que debetur pro quolibet peccato mor-
tali est finita: ergo & c. peccatoꝝ. & ad. et. x. ad. &
sic multiplicando pena semper erit finita. Nā fm
philosophos ex multis finitis et limitatis: nunq̄
fiet infinitum. Si ergo pena que debet vni existe-
ti i purgatorio: quātacūq; & quotcūq; habeat pec-
cata. est finita: ergo pena que debetur omnibus exi-
stentibus in purgatorio simul pro omnibus suis
peccatis: erit finita et limitata eadem ratione qua
prius: quia finita nunq̄ facit infinitū. Et ex alia
parte meritū vnius misse est infinitum quod in-
tendis cōmunicare omnibus existentibus i pur-
gatorio: sed infinitum excedit finitum: ergo p vni-
cā missam omnes anime liberabūtur: etiā si essent
in centuplo plures q̄ sint: cum etiam tunc essent
finite anime & finita pena: & oia alia finita: ergo se-
quitur conclusio nostra. qd esset hereticum dicere.
dicamus ergo sicut est rei veritas. qd meritū mis-
se cōmunicatum ipi sacerdoti est finitum & limita-
tum: sed fm philosophum omne finitum per ab-
lationem partiū & cōmunicationem alteri factam
semper redditur minus. et intātum potest minui
qd ad nihilum redigeretur: ergo sic dicendum in
proposito. scilicet qd celebranti & cōmunicanti par-
tem sui meriti alicui: minus remanet de tota sum-
ma. Et si totum meritum vni comunicat. alius
nihil habet. Idem tenet Panormi. post Jo. an. &
Cal. in. c. fraternitatem. de sepul. vbi concludit. qd
si considerantur suffragia respectu satisfactionis.
tunc magis profunt his pro quibus specialiter fi-
unt q̄ si generaliter. Ratio quia habent efficaciam
finitam: & ex diuina institutione distribuitur inter
illos pro quibus fiunt: ergo tanto minus operan-
tur quanto pro pluribus fiunt. Hec Panormi.
Idem Tho. et Petr⁹ in quarto. quia cum suffra-
gium sit virtutis finite: et deriuetur per intentio-
nem facientis quo voluerit: valet ei pro quo fit q̄-
tum ad liberationem a pena: tamen q̄tum ad cō-

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like "si infirmitate detinetur" and "si aliquis alio simili quod".

Monachus

gratulatione et ad interiorum consolationem finem quod unus in charitate existens de bonis alterius gaudet; sic valet omnibus existentibus in charitate. et plus ei qui est in maiori charitate. Et hec sententia est communis secundum Iacobum de Anagnino. Idem Albertus. Et per predicta soluitur questio. numquid suffragia facta pro multis equaliter prestentur singulis? Per et Theobaldus dicitur. quod si valor suffragiorum consideratur secundum quod valet ex virtute charitatis; sic tantum prestentur singulis; ac si pro uno tantum fierent. Si autem consideratur valor suffragiorum in quantum sunt quedam satisfractiones per intentionem facientis translate in mortuos; sic magis valent ei pro quo specialiter fiunt. Sic enim effectus suffragiorum dividitur diuina iustitia inter eos pro quibus fiunt. Quare concludunt quidam. quod si quis sacerdos promississet deseruire uni capelle; et quotidie ibi celebrare. quod talis non posset dicere missas beati Martini pro aliquo alio. Et sic non posset acceptare aliquas missas ad dicendum nec trinitatis nec crucis etc. Hoc patet per predicta. Et idem dicendum de quibuscumque alijs sacerdotibus tam secularibus quam religiosis; quod si promiserunt dicere. xxx. missas pro uno tales missas non possunt appropriare alteri. aliter tenentur ad restitutionem secundum Theobaldum. Ideo cautela est ut sacerdos non promittat in speciali alicui. Sed poterit dicere. Nos rogabimus deum pro te; vel pro illo defuncto in xxx. missis; vel. Ad. Et sic promittendo pluribus personis. poterit satisfacere. Immo tot quot promittit. Unum tamen est quod posset excusare huiusmodi sacerdotes promittendo pluribus dicere xxx. missas. scilicet consuetudo omnium sacerdotum; quod indifferenter acceptant plura trigesima simul. et simul dicunt; et omnibus promittunt quod dicent. xxx. missas. Et seculares sciunt hanc consuetudinem fore inter religiosos et alios sacerdotes. Et sic videntur esse contenti quod in triginta missis orietur pro eis; aut defunctis eorum. Si tamen esset aliquis secularis qui expresse diceret. volo. xxx. missas pro me. et nolo ut acceptetis alias missas in eis; vel huiusmodi ut multos vidi. tunc dico quod est necesse; aut non receptare; aut acceptando velis nolis dicere pro eo dumtaxat. licet tamen in omnibus missis quantumcumque appropriatis rogare deum pro toto mundo et deuotis et viuis et defunctis; dummodo non approprient eis. hanc etiam opinionem tenet Archiepiscopus florentinus et Jo. de Capi.

¶ **Q**uodrum propter missam peculiarem: ut de aliquo sancto; vel aliam debeat quis dimittere quin audiat missam propriam illius diei? Missa peculiaris idem est quod missa specialis de aliquo sancto; quasi specialis sicut peculium alicui. Ita secundum Theobaldum. Si dies habet propriam missam quam et quis aliter audire tenetur: non debet dimittere propter aliam. extra eo. c. ij. Sed quod quidam laicorum omni die volunt missam de trinitate vel de sancto Michaele et huiusmodi; non debent hoc facere nisi in suis diebus; ut in dicto. c. ij. Et ibi patet quod tam pro viuis quam mortuis vtilior missa que potest dici est missa de die. Et quod etiam in diebus profestis. id est feriabilibus propter missas peculiarem; seu votiuas; seu

etiam mortuorum: non debet derogari missa de die. Hoc intelligunt doctores. quando in ecclesia non esset nisi unus sacerdos. Si enim essent plures bene posset unus dicere missam occurrentem; et alius ob deuotionem dicere missam peculiarem.

Monachus. ¶ **Q**uodrum possit fieri canonicus secularis? Ita secundum Theobaldum. quod non. quia non est arandum cum bono et alio; nec homines diuersae professionis debent esse sibi de elec. cum causam.

¶ **Q**uodrum possit fieri canonicus regularis? Ita secundum Theobaldum. secunda secunda. quod dicitur. extra de religio. s. canonicorum regularium et monachorum ordinatur ad opera vite contemplatiue; inter que precipue sunt ea que agunt in diuinis ministerijs; ad que ordinatur directe ordo canonicorum regularium; quibus per se competit quod sint clerici religiosi; sed religioni monachorum non pro se competit quod sint clerici. ut. xij. q. j. alia causa. Et ideo quibus ordo monachorum sit artiosis obseruante; tamen si monachi essent laici liceret eis transire ad ordinem canonicorum regularium; non autem econuerso. xij. q. iij. mandamus. Sed si monachi sint clerici sacris ministerijs obsequentes habent id quod est canonicorum regularium. et cum maiori artitudine; et ideo licitum erit transire de ordine canonicorum regularium ad ordinem monachorum petita tamen licentia superioris; et non econuerso. xij. q. iij. statuimus.

¶ **Q**uodrum liceat monacho habere locum in diuersis monasterijs? Ita. nullo modo licet. de reli. do. c. finali.

¶ **Q**uodrum monacho vel religioso possit committi regimen ecclesie secularis parochialis? Ita. Panormitanus. in. c. q. dei timore. de sta. mo. p. ter. illud dicit quod sic sed debet habere socium sui ordinis si comode fieri potest. Panormitanus. tamen hoc declarat in. c. monachi extra eo. dicens. quod monachus non debet constitui sine socio sui ordinis in ecclesia parochiali; quando ecclesia parochialis est subiecta monasterio. Ita quod iste non desinit esse obediens monasterio. Secus si religiosus promoueret tanquam quilibet clericus secularis ad ecclesiam parochialem. nam tunc cum desinat esse monachus monasterij. nullam habebit amplius conuentionem cum primo monasterio. vide ad predicta quod notatur per Car. et docto. in. de. j. de elec. ubi dicit quod ecclesia non curata non potest sibi committi; sed de curata distinguitur quod duplex est cura quedam proprie; ut cura quam habet ecclesia parochialis circa suos parochianos. et de hac omnes concordant quod monachus ad illam potest eligi. Alia vero est improprie. ut cura quam habet platus ecclesie collegiate et illos de collegio. et de hac; glo. ibi dubitat. et dicit hoc indigere declaratione. Panormitanus dicit. quod etiam ad hanc potest assumi; quod non potest talis platus non hinc curam sui collegij. Car. etiam tenet hanc opinionem. dicitur coniter teneri quod indistincte pro dispensatione episcopi possit monacho profici ecclesie curate etiam non habenti aliam curam nisi collegij. quod tenet Jo. Cal. et fe. d. se. Intellige. quod episcopus possit dispensare de ecclesijs que pleno iure ad monachos non

phent. hoc tunc cum e
folige. xij. q. i. per totum
monachos generat mer
pitas abbas et conuentus
folius abbas et ad ipm
Abbe tam quod notat
mon. q. regulares po
seculares curatas pauer
dicunt. Et sic propter b
quod religiosus non est a
re. p. mon. Et pro ma
quod Panorm. ubi s. ar
deire cotan. vo. et col
nomen regularis quod n
suadente necessitate ve
n. ad ecclesias seculares
quod de iure communi poss
habere locum. Alij para
Panorm. autem dicitur quod
regularis possunt p. mo
palem. et sic omnes q.
communi. et. et. in. c. vno
j. q. agris part. in. c. si reli
de. li. vj. n. ay. ibi dicitur q
m. non essent habiles de u
lanti. ut in. c. de postu
obstant vinculo dignitat
in. c. si abbat. de elec.
excellentia episcopi dignita
religiosus. ut in. c. ex. m
de ecclesia inferiori. et tu
ta aut no. D. mo. calura
ad canonicatū vel ad ali
ecclesie collegiate. et tunc
ut in. c. super eo. de regul
sue non potest fm. Cal. v
in ecclesia seculari. Nam
cure. rante cuius gemitu
seculari. v. m. d. c. q. d.
vni ecclesia cathedrales esse
nactus vnus monasterij
canonicus in ecclesia cath
nachi in tali ecclesia vni
nari. nisi quid possit pro
tem ecclesie collegiate. pon
net quod non potest fieri in
necessitatem cure. Alij te
promoueri in episcopo in ecc
tum in ecclesia collegiate
net hanc opi. cum non n
non eadem ratio est in q
opus cum canonicis su
tibus militat in hoc cal
mi. Si aut loquamur
ecclesia curata. et non pot
natura cessat ratio cure
n. et quod de iure cōp
n. tunc aut strariū.
¶ **Q**uodrum bannitus ad m
ecclesie seculares
de ecclesijs. Ita d. Jo. m

Monialis

nō erant eius: nec de eis tenebat monasteriū: tūc ager ille qui dñs est rerum: ita tamē q̄ si tales res erant depositae apud monachū: et abbas videt eas subtrahi: et facile esset abbati eas liberare: satis credit Innoc. q̄ abbas teneatur depositi in solidum propter dolum. Sed si nō vidit nec prohibere potuit non teneretur: etiam si monachus eas abstulisset: q̄ non est obligatus ex eius maleficio: vt in .S. sequē dicitur.

¶ Quid de maleficio cōmisso per monachū vel abbatem? Rñ. fm̄ Innoc. et Hosti. non tenetur monasteriū: quia delictum p̄sonae rē. nisi quātum ad monasterium puenisset: et in eius vtilitate versum fuisset.

¶ Quid autē si quis profiteat ea cōditio: vt possit retinere bona sua. Et quid de relicto facto monacho ea conditione vt nihil acquirat monasterio? Vide diffuse s. Abbas. Et an tale pactum inducat proprietatem ipi monacho. vide supra Impedimentum. iij.

Monialis. In monasterijs monialium non mendicantium non debent recipi nisi quot possunt de puenitibus monasterij absq̄ penuria sustentari: aliter nulla esset receptio. et de sta. re. piculoso. li. vi.

¶ Omnes moniales debent manere sub perpetua clausura monasterij. nisi pro tali et tanto morbo q̄ nō possent cum alijs absq̄ graui piculo sine scandalo morari. d. c. piculoso. De hac materia vide s. Excoicatione. xxvi. et c. Lex.

Negotiatio illicita red

dit multipliciter fm̄ Ray. Primo q̄dem ex causa vt q̄ sit. p̄pter auariciā. s. p̄pter iprobā cupiditatē diuitiarū: et nō ad necessitatē: sed ad aliū finem malū. Et quādo sit peccatū mortale quo ad hoc vide s. Auaricia. Secūdo ex tempore vt si fiat in diebus festiuis. Tercio ex p̄sona: quia clericis et religiosis talia p̄hibita sunt: quia nemo militans deo rē. Quarto ex loco: quia in ecclesia vel loco sacro huiusmodi fieri non debent: vt dictū est s. Emunitas p̄mo. Quinto ex mō vt si fiat cū mendacijs. deceptioibz et silijs.

¶ Negocia quedā sunt que sine peccato vix fieri possunt. de pe. dist. v. Negociū. Et gratia erent pl̄ ponuntur quinque. s. Cura rei familiaris. Militia. Mercatio. Procuratio et administratio. de pe. di. v. q̄litas. et. c. falsas. di. xxv. qualis. di. lxxviiij. p̄sequēs. Hosti. addit. vi. qd̄ quasi piculosius est omnibz. scz aduocatio. Sed et. viij. nō dimittas. s. ep̄atus officij quo nihil miserius et piculosius si p̄funtioie agat. xl. di. Ante oia.

¶ Vtrū negociatores possint licite lucra recipere? Rñ. fm̄ v̄d. Cum laborēt pro omnibz et quasi cōmune negociū in mercibz gerant: possunt moderatū lucra recipere. de hoc vide s. Emptio.

¶ Quid de artificibus qui faciunt vel vendunt gladios. sagittas. balistas. bōbārdas. aut venena et huiusmodi. Rñ. fm̄ Ray. Si p̄pter hoc faciunt

vel vendūt: vt homines habeant talia ad abusum aut etiam si scienter vendūt illis seu donant quos erantiam talibus abusuros: mortaliter peccant. et omnia peccata que inde sequūtur eis imputant. Si autē tales negociatores dicant se bonā intentionē habuisse: quia credebant q̄ emerent. p̄pter licitum vsum: vel nihil super hoc cogitabant seu ignorabāt q̄ esset illicitum talia facere vel vendere: in omnibz dictis casibus distinguo: q̄ si ille res possant esse vtilēs: vt arma in bello iusto: aurifrigium ad ornamenta ecclesiastica: quedam etiā venena ad aliquid medicinalē: vel cōtra alia nocua qui talia vendunt nō peccant: nisi forte probabilitate dicitur sibi conscientia. q̄ emptor talem rem querit ad malū. tunc etiā non debet vendere. v. q. v. nō omnis. Si v̄o ille res ad nullum vsum sint vtilēs nisi ad peccandū: sicut sunt quedam mortifera: tunc indubitanter peccant faciendo. tendō vtendo seu alijs donando. xxj. q. j. c. j. ff. de phen. emp. l. quod sepe. s. veneni. quia flagitiose rei: nec emptio: nec mandatū: nec societas valere potest. et omnia mala sequentia istis imputabunt. extra de iniurijs. c. si culpa. Dicit etiā Archi. s. q̄ res p̄ctu artis armorū potest eē vsum licitus de se: ergo ars non erit illicita: quia in bello iusto: si licet occidere: multo magis et his vti. xxij. q. ij. dñs. xxij. q. j. quid culpatur. Nec obstat de sagi. c. j. quia cōmuniter intelligit vt bello iniusto. Sed cum manifestum est bellum esse iniustū: tunc talibus iniuste bellantibus manifeste vendentes videtur cooperari peccato eorum: precipue quo ad arma offensiuā: vt gladios. lanceas. balistas. bombardas et huiusmodi. forte nō sic de defensiuis tm̄: vt galea. coriace et huiusmodi. vbi etiā dubiū esset de iusticia belli: forte possent excusari.

¶ Quid de his qui faciunt vel vendunt ornamenta mulierū: aut solutales pictos: aut vestes cum imoderata sumptuositate consultas? Rñ. deo fm̄ Tho. secūda secūde. q. clxx. quia mulieres licite se possunt ornare: vel vt conferent decentiā status sui: vel etiam aliquid superaddere vt placeant viris p̄prijis: consequens est q̄ artifices talium ornamentorum non peccant in v̄su talis artis: nisi forte inueniendo aliqua curiosa et supflua.

¶ Quid de factoribus tarillorum. scachorum. alearum et huiusmodi. Rñ. deo fm̄ v̄d. quia ludus tarillorum vt frequentius peccatum mortale est: ideo non est licitum viuere de artificio tarillorum. Sed de facientibus scachos: vel tabulas: quibus frequentius luditur ad subleuationem redij vel laboris: non videtur illicitum. facientes autem chartas: an excusentur. videtur dicendum q̄ non. Et videtur esse eadem ratio: sicut et de tarillis: quia frequentius homines illis abutuntur ludendo pro maiori parte principaliter ratione luti: et nō ad recreationē.

¶ Quid de facientibus ferra de stonibus in diebus festiuis? Respondeo non credo eos esse excusabiles: quia p̄ter periculum quod defacili potest contingere et abusu huiusmodi: que sunt inuita vanitatis et lasciuie. violatur obseruā

hā dicit labat in epe
esse labo: tammodi
trem latam: m
esse peccatum aut n
leposus et quada re
tate: conp̄ta in ren
elomande. Immo s
cipiens.

¶ Vtrum aliqua nē
fosa fm̄ Ray. Si d
nō sit creatio vel ar
te. Im̄ potest recip
ad quartam vel quā
tertia ad sustenta
dam intelligunt sibi
vel de successione pa
etā si habet multa
scant ibi ad necessar
Si aut erit peccat
abundat agat in fraud
fm̄ glo. Ray. Potest
tamen vendat: vt p̄
De hac materia vide l
etiana: nota.

¶ Quē sit pena clericorū
bas se immulent: Rñ.
si cōmō opoz: s. l. si
dponi di. rē clericus.

Notum

Notum est q̄
quis cano
tio p̄fessus: vel legitim
cleri. c. vltra. et c. que
populus est rebis et di
ta de cobra. de. ma. s. l.
noto omnibz qui sum
etiam in illo loco non
nos faciū populi. et q̄
etiam aboz. q̄ si etiam p
vocians: solum erit ill
ste p̄fessus: et dicitur
dici q̄ populus scachos
populi faciant: vt dicit
s. Clericus. iij. Et dicit
iterum dicit: q̄ aliud
manentis: vt cū quis te
mo. Aliud est notū
quis publice hominē
notū factū p̄sumpti: vel
p̄fessio vel affine et h̄mō
que q̄m̄: probatio p̄
h̄mō. In notō s̄
notū alis etiam regula
notū curat. ad nostrā
operari criminis: nō in
notū de p̄cc. Euidētia

Quitus
p̄. xij. annū
ad tūmā d̄. ij.